

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. D1-209

**2014–2020 M. EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS
5 PRIORITETO „APLINKOSAUGA, GAMTOS IŠTEKLIŲ DARNUS NAUDOJIMAS IR
PRISITAIKYMAS PRIE KLIMATO KAITOS“ 05.5.1-APVA-R-019 PRIEMONĖS
„KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGA“
PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ projektų finansavimo sąlygų aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397 (toliau – Veiksmų programa), 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.5.1-APVA-R-19 priemonės „Kraštovaizdžio apsauga“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, projektų vykdytojai, įgyvendindami pagal šį Aprašą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – projektas), taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. D1-1050 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.2. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų taisyklės);

2.3. Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų regionų projektų atrankos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1V-893 „Dėl iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo (toliau – Regionų projektų atrankos tvarkos aprašas);

2.4. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“;

2.5. Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategiją, priimtą Europos Vadovų Tarybos susitikime 2009 m. spalio 29–30 d. Briuselyje.

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos šio Aprašo 2 punkte nurodytuose teisės aktuose, Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų veiksmų programą, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“, Pažeistų žemių, iškasus naudingąsias iškasenas, rekultyvavimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1996 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. 166 „Dėl Pažeistų žemių, iškasus naudingąsias iškasenas, rekultyvavimo metodikos patvirtinimo“, Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-719 „Dėl Atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5 „Dėl Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“, Gamtinio karkaso nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“, statybos techniniame reglamente STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ patvirtinimo“, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1038 „Dėl Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“.

4. Apraše vartojama kita sąvoka – **įrenginiai** – suprantama kaip gręžiniai vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai naudoti.

5. Priemonės įgyvendinimą administruoja Aplinkos ministerija (toliau – Ministerija) ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau – įgyvendinančioji institucija).

6. Pagal Priemonę teikiama finansavimo forma – negrąžinamoji subsidija.

7. Projektų atranka pagal Priemonę atliekama regiono projektų planavimo būdu.

8. Pagal šį Aprašą projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 22 300 741 eurų (dvidešimt dviejų milijonų trijų šimtų tūkstančių septynių šimtų keturiasdešimt vieno euro) Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų lėšų (Sanglaudos fondas). Priimdama sprendimą dėl projektų finansavimo Ministerija turi teisę šiame punkte nurodytas sumas padidinti, neviršydama priemonių įgyvendinimo plane nurodytos Priemonei skirtos lėšų sumos ir nepažeisdama pareiškėjų teisėtų lūkesčių.

9. ES struktūrinių fondų lėšų regionams limitai:

9.1. pagal šį Aprašą skiriamo finansavimo paskirstymas regionams:

Eil. Nr.	Regiono pavadinimas	ES lėšų suma, Eur
1.	Alytaus	2 131 629
2.	Kauno	1 908 944
3.	Klaipėdos	2 159 629
4.	Marijampolės	2 027 532
5.	Panevėžio	2 737 919
6.	Šiaulių	2 253 016
7.	Tauragės	1 901 532
8.	Telšių	1 256 532
9.	Utenos	2 995 847
10.	Vilniaus	2 928 161
	Iš viso:	22 300 741

9.2. Priemonei skirtos ES struktūrinių fondų lėšos, dėl kurių kasmet turi būti pasirašytos projektų sutartys, pagal regionus paskirstomos planuojant, kad projektų sutartys bus pasirašytos 2017 m. I ketv. (toliau – I etapas) ir 2019 m. I ketv. (toliau – II etapas)

Eil. Nr.	Regiono pavadinimas:	ES lėšų suma, Eur:							Iš viso konkrečiam regionui per 2014–2019 m.
		2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	
1.	Alytaus				1.385.559		746.070		2.131.629
2.	Kauno				1.240.814		668.130		1.908.944
3.	Klaipėdos				1.403.759		755.870		2.159.629
4.	Marijampolės				1.317.896		709.636		2.027.532
5.	Panevėžio				1.779.647		958.272		2.737.919
6.	Šiaulių				1.464.460		788.556		2.253.016
7.	Tauragės				1.235.996		665.536		1.901.532
8.	Telšių				816.746		439.786		1.256.532
9.	Utenos				1.947.301		1.048.546		2.995.847
10.	Vilniaus				1.903.305		1.024.856		2.928.161
	Iš viso regionams konkrečiais metais:				14.495.482		7.805.259		22.300.741

9.3. Priemonei skirtos ES struktūrinių fondų lėšos, kurios kasmet turi būti pripažįstamos deklaruotinomis, pagal regionus:

Eil. Nr.	Regiono pavadinimas:	ES lėšų suma, Eur:									
		2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Iš viso konkrečiam regionui per 2015–2022 m.
				25%	29%	11%	11%	11%	13%		
1.	Alytaus			532.907,25	618.172,41	234.479,19	234.479,19	234.479,19	277.111,77		2.131.629,00
2.	Kauno			477.236,00	553.593,76	209.983,84	209.983,84	209.983,84	248.162,72		1.908.944,00
3.	Klaipėdos			539.907,25	626.292,41	237.559,19	237.559,19	237.559,19	280.751,77		2.159.629,00
4.	Marijampolės			506.883,00	587.984,28	223.028,52	223.028,52	223.028,52	263.579,16		2.027.532,00
5.	Panevėžio			684.479,75	793.996,51	301.171,09	301.171,09	301.171,09	355.929,47		2.737.919,00
6.	Šiaulių			563.254,00	653.374,64	247.831,76	247.831,76	247.831,76	292.892,08		2.253.016,00
7.	Tauragės			475.383,00	551.444,28	209.168,52	209.168,52	209.168,52	247.199,16		1.901.532,00
8.	Telšių			314.133,00	364.394,28	138.218,52	138.218,52	138.218,52	163.349,16		1.256.532,00
9.	Utenos			748.961,75	868.795,63	329.543,17	329.543,17	329.543,17	389.460,11		2.995.847,00
10.	Vilniaus			732.040,25	849.166,69	322.097,71	322.097,71	322.097,71	380.660,93		2.928.161,00
	Iš viso regionams konkrečiais metais:			5.575.185,25	6.467.214,89	2.453.081,51	2.453.081,51	2.453.081,51	2.899.096,33		22.300.741,00

10. Priemonės tikslas – pagerinti įvairaus lygmens kraštovaizdžio arealų (teritorijų) būklę didinant kraštovaizdžio planavimo kokybę, stiprinant ir palaikant kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, atkuriant pažeistas teritorijas, didinant kraštovaizdžio vizualinį estetinį potencialą.

11. Pagal šį Aprašą remiamos šios veiklos:

11.1. kraštovaizdžio ir (ar) gamtinio karkaso sprendinių koregavimas arba keitimas savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose;

11.2. etaloninių kraštovaizdžių formavimas pasienio teritorijose;

11.3. kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas gamtinio karkaso teritorijose;

11.4. bešeimininkų apleistų pastatų ir įrenginių (kaip apibrėžta šio Aprašo 4 punkte) likvidavimas;

11.5. kasybos darbai pažeistų žemių (karjerų ir durpynų) tvarkymas.

12. Pagal šio Aprašo remiamas veiklas I etapo regionų projektų sąrašą numatoma sudaryti 2016 m. III ketvirtį (toliau – I etapo regionų projektų sąrašas), II etapo – 2018 m. III ketvirtį (toliau – II etapo regionų projektų sąrašas).

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS IR PARTNERIAMS

13. Pagal šio Aprašo 11.1, 11.3-11.5 papunkčiuose nurodytas veiklas galimi pareiškėjai yra savivaldybių administracijos, galimi partneriai – valstybinių parkų direkcijos; pagal šio Aprašo 11.2 papunktyje nurodytą veiklą galimi pareiškėjai – Alytaus, Marijampolės, Panevėžio, Utenos,

Tauragės, Klaipėdos ir Vilniaus regionams priklausančios savivaldybių administracijos, galimi partneriai – valstybinių parkų direkcijos.

14. Pareiškėju (projekto vykdytoju) ir partneriu gali būti tik juridiniai asmenys. Pareiškėju (projekto vykdytoju) ir partneriu negali būti juridinių asmenų filialai arba atstovybės.

15. Reikalavimai pareiškėjų (projekto vykdytojų) administraciniais gebėjimams:

15.1. projekto vadovas, kuris atsakingas už projekto stebėseną ir vykdymą, turi turėti ne žemesnį, kaip aukštąjį koleginiį išsilavinimą, ne mažesnę kaip 2 metų patirtį projektų valdyme;

15.2. projekto finansininkas turi turėti ne žemesnį, kaip aukštąjį koleginiį išsilavinimą, ne mažesnę, kaip 2 metų darbo buhalterinės apskaitos srityje patirtį;

15.3. asmuo, atsakingas už projekto veiklų priežiūrą, turi turėti ne žemesnį, kaip aukštąjį koleginiį išsilavinimą, ne mažesnę nei 2 metų patirtį dirbant kraštovaizdžio srityje.

16. Partnerio įtraukimo į projektą būtinumas turi būti pagrįstas paraiškoje. Prie paraiškos turi būti pridėdama jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties kopija.

III SKYRIUS REIKALAVIMAI PROJEKTAMS

17. Projektas turi atitikti Projektų taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius projekto reikalavimus.

18. Projektas turi atitikti šiuos specialiuosius projektų atrankos kriterijus:

18.1. projektas, kurio metu numatoma vykdyti šio Aprašo 11.1–11.4 papunkčiuose nurodytas veiklas turi atitikti:

18.1.1. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-12 „Dėl Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ (toliau – Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų planas), 9.2.2, 9.2.3 ir 9.4.1 papunkčiuose nurodytus uždavinius ir įgyvendinti bent vieną iš 2 priedo 6, 12, 15, 16, 33 punktuose nurodytą priemonę.

18.1.2. Regiono plėtros planą, patvirtintą regiono plėtros tarybos sprendimu. Laikoma, kad projektas atitinka, jei projekto pareiškėjas ir projekto veiklos atitinka regiono plėtros plano priemonių plane nurodytą informaciją apie projekto pareiškėją, pagrindinę veiklų grupę, o finansavimo dydis neviršija regiono plėtros plano priemonių plane nurodyto projekto finansavimo dydžio pagal kiekvieną iš šaltinių.

18.2. projektas, kurio metu numatoma vykdyti šio Aprašo 11.5. papunktyje nurodytą veiklą, turi atitikti:

18.2.1. Valstybinių pažeistų žemių 2014–2020 m. tvarkymo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1-578 „Dėl Valstybinių pažeistų žemių 2014–2020 m. tvarkymo plano patvirtinimo“, 11 punkte nurodytą uždavinį ir priedo 4.2 papunktyje nurodytą priemonę;

18.2.2. Regiono plėtros planą, patvirtintą regiono plėtros tarybos sprendimu. Laikoma, kad projektas atitinka, jei projekto pareiškėjas ir projekto veiklos atitinka regiono plėtros plano priemonių plane nurodytą informaciją apie projekto pareiškėją, pagrindinę veiklų grupę, o finansavimo dydis neviršija regiono plėtros plano priemonių plane nurodyto projekto finansavimo dydžio pagal kiekvieną iš šaltinių.

19. Projektų, teikiamų finansuoti pagal šio Aprašo 11.2–11.3 papunkčius veiklos turi atitikti Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015–2020 metų veiksmų plano 3 priede nustatytus reikalavimus (netaikoma, jeigu kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijoje projektas arba kraštovaizdžio formavimo pasienio teritorijoje projektas, arba atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektas parengtas iki kvietimo teikti projektinius pasiūlymus paskelbimo).

20. Pagal šio Aprašo 11.2–11.3 papunkčiuose nurodytas veiklas pateikti savivaldybių projektai į regionų projektų sąrašą įtraukiami, jeigu juose numatomi įgyvendinti sprendiniai atitinka savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens bendrųjų planų sprendinius.

21. Pagal šį Aprašą nefinansuojami didelės apimties projektai.

22. Teikiamų pagal šį Aprašą projektų, įtrauktų į I etapo regiono projektų sąrašą, veiklų įgyvendinimo trukmė negali būti vėlesnė nei 2018 m. gruodžio 31 d. Teikiamų pagal šį Aprašą projektų, įtrauktų į II etapo regiono projektų sąrašą, veiklų įgyvendinimo trukmė negali būti ne ilgesnė kaip 36 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

23. Tam tikrais atvejais dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti paraiškos pateikimo ir vertinimo metu, projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpis gali būti pratęstas Projektų taisyklių nustatyta tvarka, ne vėliau nei iki 2023 m. rugsėjo 1 d.

24. Viena savivaldybė gali pateikti vieną projektą, įtraukiamą į I etapo regiono projektų sąrašą ir (arba) vieną projektą, įtraukiamą į II etapo regiono projektų sąrašą.

25. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

26. Projekto veiklos turi siekti žemiau išvardytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių:

26.1. teritorijų, kuriose įgyvendintos kraštovaizdžio formavimo priemonės, plotas (rodiklio kodas R.N.091);

26.2. išsaugotų, sutvarkytų ar atkurtų įvairaus teritorinio lygmens kraštovaizdžio arealų skaičius (rodiklio kodas P.S.338);

26.3. kraštovaizdžio ir (ar) gamtinio karkaso formavimo aspektais pakeistų ar pakoreguotų savivaldybių ar jų dalių bendrųjų planų skaičius (rodiklio kodas P.N.092);

26.4. likviduotų kraštovaizdį darkančių bešeimininkų apleistų statinių ir įrenginių, skaičius (rodiklio kodas P.N.093);

26.5. rekultyvuotų atvirais kasiniais pažeistų žemių skaičius (rodiklio kodas P.N.094).

27. Šio Aprašo 11.1. papunktyje nurodyta veikla turi siekti šio Aprašo 26.3 papunktyje nurodyto priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklio.

28. Šio Aprašo 11.2–11.3. papunkčiuose nurodytos veiklos turi siekti šio Aprašo 26.1–26.2 papunkčiuose nurodytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių.

29. Šio Aprašo 11.4 papunktyje nurodyta veikla turi siekti šio Aprašo 26.1. ir 26.4. papunkčiuose nurodytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių.

30. Šio Aprašo 11.5. papunktyje nurodyta veikla turi siekti šio Aprašo 26.1. ir 26.5. papunktyje nurodytų rodiklių.

31. Projektu turi būti siekiama šio Aprašo 26 punkte nustatytų stebėsenos rodiklių reikšmių, atsižvelgiant į pateiktoje lentelėje konkrečiam regionui nustatytas tarpines ir galutines stebėsenos rodiklių reikšmes. Regionai turi pasiekti ne mažesnes stebėsenos rodiklių reikšmes, nei nurodyta žemiau pateiktoje lentelėje.

Eilės Nr.	Regionas	Teritorijų, kuriose įgyvendintos kraštovaizdžio formavimo priemonės, plotas, Ha (R.N.091)		Išsaugoti, sutvarkyti ar atkurti įvairaus teritorinio lygmens kraštovaizdžio arealai (P.S.338)		Kraštovaizdžio ir (ar) gamtinio karkaso formavimo aspektais pakeisti ar pakoreguoti savivaldybių ar jų dalių bendrieji planai (P.N.092)		Likviduoti kraštovaizdį darkantys bešeimininkiai apleisti statiniai ir įrenginiai (P.N.093)		Rekultyvuotos atvirais kasiniais pažeistos žemės (P.N.094)	
		Tarpinė reikšmė 2018 m. pab.	Galutinė reikšmė 2023 m. pab.	Tarpinė reikšmė 2018 m. pab.	Galutinė reikšmė 2023 m. pab.	Tarpinė reikšmė 2018 m. pab.	Galutinė reikšmė 2023 m. pab.	Tarpinė reikšmė 2018 m. pab.	Galutinė reikšmė 2023 m. pab.	Tarpinė reikšmė 2018 m. pab.	Galutinė reikšmė 2023 m. pab.
1.	Alytaus	3	26	0	3	2	2	1	17	0	2
2.	Kauno	5	39	1	4	0	3	2	23	0	2

3.	Klaipėdos	3	26	0	3	3	3	1	14	0	2
4.	Marijampolės	3	22	0	3	1	2	1	17	0	2
5.	Panevėžio	5	38	1	4	1	3	3	33	1	2
6.	Šiaulių	5	42	1	4	2	3	4	42	1	2
7.	Tauragės	3	22	0	3	1	2	1	8	0	2
8.	Telšių	3	22	1	3	2	3	1	8	0	2
9.	Utenos	4	35	0	3	2	5	4	47	0	2
10.	Vilniaus	6	48	1	5	1	4	2	23	0	2
	Iš viso:	40	320*	5	35*	15	30*	20	232*	2	20*

*Akumuliuota galutinė reikšmė.

32. Šio Aprašo 26.1 ir 26.3–26.5 papunkčiuose nurodytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodikliai skaičiuojami Priemonių įgyvendinimo plano nustatyta tvarka. Šio Aprašo 26.2 papunktyje nurodytas priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklis skaičiuojamas Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo nustatyta tvarka. Visų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašai skelbiami ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt

33. Įgyvendinant šio Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą, siūlymas keisti ar koreguoti bendrojo plano sprendinius, susijusius su kraštovaizdžiu ir (ar) gamtiniu karkasu, nurodomas bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitoje.

34. Šio Aprašo 11.2 papunktyje nurodyta veikla turi būti vykdoma prie šių krašto ir magistralinių kelių: Panevėžio regiono (krašto kelias 122); Utenos regiono (magistralinis kelias A6); Vilniaus regiono (magistralinis kelias A3, magistralinis kelias A15, krašto keliai 103, 110), Alytaus regiono (magistralinis kelias A4, krašto kelias 135), Marijampolės regiono (magistralinis kelias A5, magistralinis kelias A7, krašto kelias 184); Klaipėdos regiono (krašto kelias 167); Tauragės regionas (magistralinis kelias A12). Tvarkoma vietovė nuo valstybės sienos turi būti nutolusi ne toliau kaip 10 kilometrų ir matoma nuo magistralinių ir krašto kelių (matymo zona iki 1 km).

35. Šio Aprašo 11.3 papunktyje nurodyta veikla turi būti vykdoma gamtinio karkaso teritorijoje, ne mažesnėje kaip 2 ha. Teritorija turi nepatekti į valstybinės reikšmės miškus, valstybinius parkus (išskyrus juose esančius miestus), valstybinius draustinius, rezervatus, kultūros paveldo objektų teritorijas (išskyrus želdynus – kultūros paveldo objektus ir želdynus, esančius kultūros paveldo objekto teritorijoje) ir vykdoma vienoje iš šių teritorijų:

35.1. pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijoje, kurią planavimo dokumentais numatyta konvertuoti į bendro naudojimo, gyvenamąsias ar rekreacines teritorijas;

35.2. paviršinio vandens telkinių, įtrauktų į Lietuvos Respublikos upių, ežerų, tvenkinių kadastrą, apsaugos zonose ir pakrančių apsaugos juostose, kuriose pažeistas ar pakeistas hidrologinis režimas ir (ar) morfologinės sąlygos (melioracijos paveikti paviršinio vandens telkiniai, taip pat vandens telkiniai su eroduojamais šlaitais);

35.3. želdynų sistemoje ar jos dalyje;

35.4. savivaldybių įsteigtuose draustiniuose.

36. Įgyvendinant šio Aprašo 11.4 papunktyje nurodytą veiklą, ketinamas likviduoti statinys ar įrenginys (toliau – grėžinys) turi atitikti bent vieną iš šių sąlygų, tai yra statinys ar grėžinys turi būti:

36.1. avarinės būklės;

36.2. urbanizuotoje teritorijoje arba greta jos (iki 1 km atstumu);

36.3. greta krašto ar rajoninio kelio (matymo zona iki 3 km);

36.4. matomas nuo viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros statinių, saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų (matymo zona iki 1 km);

36.5. paviršinio vandens telkinio apsaugos zonoje ar pakrantės apsaugos juostoje;

36.6. saugomoje teritorijoje.

37. Įgyvendinant šio Aprašo 11.5 papunktyje nurodytą veiklą, numatoma rekultivuoti pažeista žemė (karjeras ar durpynas) turi atitikti bent vieną iš šių sąlygų:

37.1. pažeista žemė yra saugomoje teritorijoje;

37.2. pažeista žemė yra urbanizuotoje teritorijoje arba greta jos (iki 3 km atstumu);

37.3. pažeista žemė matoma nuo viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros statinių, saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų (iki 1 km atstumu);

37.4. pažeistos žemės rekultivavimas atstatant buvusį vandens režimą sudarytų sąlygas palapsniui atsikurti buvusiai vertingai ekosistemai – pelkei;

37.5. pažeistos žemės rekultivavimas sudarytų sąlygas saugomų augalų ir gyvūnų rūšių įsikūrimui ir (ar) išsaugojimui.

38. Su šio Aprašo 11.2–11.3 papunkčiuose nurodytų veiklų įgyvendinimu tiesiogiai susijęs nekilnojamas turtas turi priklausyti savivaldybei ar valstybei nuosavybės teise arba valdomas savivaldybės patikėjimo ar panaudos teise, o tais atvejais, kai žemės sklypas nesuformuotas, turi būti gautas Nacionalinės žemės tarnybos pritarimas planuojamai vykdyti veiklai.

39. Įgyvendinant šio Aprašo 11.4 papunktyje nurodytą veiklą, žemė, kurioje stovi bešeimininkiai statiniai, turi priklausyti savivaldybei ar valstybei nuosavybės teise arba žemė turi būti valdoma savivaldybės patikėjimo ar panaudos teise, o jeigu yra likviduojami nenaudojami grėžiniai ir jeigu nenaudojamo grėžinio priklausiniai yra privataus, valstybinės žemės išnuomoto, patikėjimo ar panaudos teise perleisto sklypo ribose, turi būti gautas raštiškas sklypo savininko/naudotojo sutikimas, kad jis neprieštarauja projekto veiklų įgyvendinimui jo valdomame sklype.

40. Įgyvendinant šio Aprašo 11.5 papunktyje nurodytą veiklą, visa numatoma rekultivuoti pažeista žemė (karjeras ar durpynas) turi priklausyti laisvos valstybinės žemės fondui.

41. Įgyvendinant šio Aprašo 11.4 papunktyje nurodytą veiklą, likviduojant grėžinius turi būti vadovaujamosi Grėžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai vartoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarka (LAND 4-99).

42. Įgyvendinant šio Aprašo 11.2-11.3 papunkčiuose nurodytas veiklas išlaidų, skirtų statybos, rekonstravimo, remonto ir kitiems darbams (pėsčiųjų takų su asfalto, betono, trinkelėlių, plytelių danga įrengimas; krantosaugos statinių statyba; mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių įsigijimas (netaikoma informaciniam standams)), bendra suma neturi viršyti kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijoje projekte arba kraštovaizdžio formavimo pasienio teritorijose projekte, arba atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projekte numatytos 20 procentų projekto veiklos tinkamų finansuoti išlaidų sumos.

43. Įrangos ir (ar) inventoriaus, skirto sutvarkytos teritorijos priežiūrai, įsigijimo išlaidų bendra suma neturi viršyti 3 procentų projekto veiklos tinkamų finansuoti išlaidų sumos (taikoma tik šio Aprašo 11.2–11.3 papunkčiuose nurodytoms veikloms).

44. Įgyvendinant šio Aprašo 11.2–11.5 papunkčiuose nurodytas veiklas, tvarkomai teritorijai iš projekto lėšų rengiamas kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijoje projektas arba kraštovaizdžio formavimo pasienio teritorijose projektas, arba atskirųjų ir priklausomųjų želdynų kūrimo ir tvarkymo projektas, arba pažeistų žemių tvarkymo (rekultivavimo) projektas, arba bešeimininkių statinių ar įrenginių griovimo aprašas arba techninis projektas (toliau – teritorijos tvarkymo projektai) yra tinkamas finansuoti visa apimtimi, jeigu projekto vykdytojas per projekto įgyvendinimo laikotarpį įgyvendina kraštovaizdžio tvarkymo priemonės visoje tvarkomoje teritorijoje, kuriai parengtas teritorijos tvarkymo projektas. Tuo atveju, jeigu kraštovaizdžio tvarkymo priemonės yra įgyvendinamos tik dalyje teritorijos, tvarkomos teritorijos parengto teritorijos tvarkymo projekto parengimo išlaidos yra tinkamos finansuoti *pro rata* principu.

45. Siekiant išvengti dvigubo projekto finansavimo, pareiškėjas turi patvirtinti raštu, kad į projektą įtrauktos veiklos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš Europos kaiminystės ir

partnerystės priemonės 2007–2013 m. bendradarbiavimo per sieną programos Latvija–Lietuva–Baltarusija, 2007–2013 m. Aplinkos ministerijos administruojamų priemonių P3-1.4-AM-02-V „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsauga“, VP3-1.4-AM-06-R „Praeityje užterštų teritorijų tvarkymas“ lėšomis, jei finansuojami 2014–2020 m. aplinkos ir klimato politikos programos (LIFE) lėšomis, 2014–2020 m. Vidaus reikalų ministerijos administruojamų priemonių Nr. 07.1.1-CPVA-V-902 „Pereinamojo laikotarpio tikslinių teritorijų vystymas. I“, 08.2.1-CVPA-R-908 „Kaimo gyvenamųjų vietovių atnaujinimas“ 07.1.1-CPVA-R-904 „Didžiųjų miestų kompleksinė plėtra“, Nr. 07.1.1-CPVA-R-905 „Miestų kompleksinė plėtra“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos Žemės ūkio ministerijos administruojamos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritį „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ ir veiklos sritį „Parama investicijoms į kaimo kultūros ir gamtos paveldą, kraštovaizdį“, Aplinkos ministerijos administruojamos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.4.1-APVA-V-016 priemonės „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“.

46. Projekto parengtumui taikomi šie reikalavimai:

46.1. pareiškėjas, numatantis įgyvendinti šio Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą, iki paraiškos pateikimo dienos turi būti:

46.1.1. parengęs savivaldybės ar jos dalies kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir ją paviėšinęs;

46.1.2. įvykdęs bendrojo plano kraštovaizdžio dalies koregavimo ar keitimo paslaugų viešųjų pirkimų procedūras (t. y. turi būti sudaryta pasiūlymų eilė ir pasibaigęs apskundimo terminas) ir pirkimo dokumentus pateikęs derinti įgyvendinančiajai institucijai;

46.2. pareiškėjas, numatantis įgyvendinti šio Aprašo 11.2–11.3 papunkčiuose nurodytą veiklą iki paraiškos pateikimo dienos turi būti atlikęs konsultavimosi su visuomene procedūras – patvirtinti visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programą;

46.3. pareiškėjas, numatantis įgyvendinti šio Aprašo 11.5 papunktyje nurodytą veiklą, iki paraiškos pateikimo turi būti gavęs arba turi turėti:

46.3.1. Lietuvos geologijos tarnybos pritarimą rekultivavimo darbams pradėti;

46.3.2. su Nacionaline žemės tarnyba suderintą žemės sklypo formavimo ar pertvarkymo projektą, kuriame nurodyta planuojama žemės sklypo naudojimo paskirtis;

46.4. pareiškėjas, numatantis įgyvendinti šio Aprašo 11.2–11.5 papunkčiuose nurodytas veiklas, iki paraiškos pateikimo turi būti įvykdęs teritorijos tvarkymo projekto parengimo viešųjų pirkimų procedūras arba, jeigu teritorijos tvarkymo projektas yra perkamas kartu su darbais, teritorijos tvarkymo projekto ir darbų pirkimo procedūras, arba, jeigu perkami darbai, darbų pirkimo viešųjų pirkimų procedūras (t. y. turi būti sudaryta pasiūlymų eilė ir pasibaigęs apskundimo terminas) ir pirkimo dokumentus pateikęs derinti įgyvendinančiajai institucijai.

47. Rekomenduojama pareiškėjui darbų bei paslaugų viešuosius pirkimus atlikti vadovaujantis pirkimų dokumentų šablonais, patalpintais tinklalapyje www.apva.lt.

48. Negali būti numatyti projekto apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui.

49. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.

50. Ne mažiau kaip 20 procentų, skaičiuojant pagal vertę, visų projekto įgyvendinimo metu perkamų prekių ir paslaugų, atitinkančių produktus, įtrauktus į Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, turi būti perkamos vykdant žaliuosius pirkimus. Projekto

vykdytojas gali vykdyti ir kitus viešuosius pirkimus atsižvelgdamas į šiame punkte nurodyto teisės akto nuostatas.

51. Projektų, įgyvendinamų pagal šio Aprašo 11.2–11.3 ir 11.5. papunkčiuose nurodytas veiklas, rezultatų tęstinumas turi būti pareiškėjo ir (ar) partnerio (-ių) veikloje užtikrintas ne mažiau kaip 5 (penkerius) metus po projekto finansavimo pabaigos: įgyvendinant šio Aprašo 11.2-11.3 papunkčiuose nurodytas veiklas, projektų rezultatų tęstinumas užtikrinamas įgyvendinant sutvarkytos teritorijos priežiūros (eksploatacijos) aprašo reikalavimus.

52. Pagal šį Aprašą valstybės pagalba, kaip ji apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (OL 2010 C 83, p. 47) 107 straipsnyje, ir *de minimis* pagalba, kuri atitinka 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) nuostatas, neteikiama.

IV SKYRIUS TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

53. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų taisyklių VI skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintiems Žmoniškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais) ir paskelbtos ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

54. Pagal šį Aprašą kryžminis finansavimas netaikomas.

55. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis sudaro 85 procentus visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Pareiškėjas ir (arba) partneris privalo prisidėti prie projekto finansavimo ne mažiau nei 15 procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

56. Nuosavų lėšų finansavimo šaltiniai turi būti aiškiai apibrėžti, patikimi, tinkami, pakankami ir realūs paraiškos pateikimo metu. Pareiškėjas ir (arba) partneris savo iniciatyva ir savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo didesne, nei reikalaujama, lėšų suma.

57. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo ir (arba) partnerio lėšų.

58. Pagal šį Aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Reikalavimai ir paaiškinimai
1.	Žemė	Netinkama finansuoti
2.	Nekilnojamas turtas	2.1. Tinkama finansuoti: 2.1.1. Nekilnojamojo daikto (žemės sklypo) kadastrinių matavimų paslaugų ir kitos išlaidos, susijusios su žemės sklypo įrašymu į Nekilnojamojo turto kadastrą ir registrą.
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	3.1. Tinkama finansuoti: 3.1.1. Techninio projekto parengimo ir

		<p>techninės priežiūros išlaidos;</p> <p>3.1.2. Teritorijos tvarkymo projekto rengimo išlaidos;</p> <p>3.1.3. Bešeimininkių statinių ir įrenginių griovimo išlaidos;</p> <p>3.1.4. Pėsčiųjų takų su medine danga įrengimas, sutankinto grunto dangos takų įrengimas, senos, nereikalingos asfalto dangos nuėmimas, grįstų (betoninių, asfalto, skaldos, žvyro) takų rekonstravimas juos darant siauresnius, mažiau hermetiškus;</p> <p>3.1.5. Paviršinio ir požeminio vandens surinkimo ir nuvedimo darbai;</p> <p>3.1.6. Erozijos pažeistų teritorijų tvarkymo (krantų, šlaitų tvirtinimo) natūraliomis, gamtinėmis priemonėmis darbai (tvirtinimas žabiniiais, biologine danga, geosintetika, atraminėmis sienutėmis, akmenų metiniais, gabionais, smėlio, žvyro, skaldos mišiniu, geokoriu);</p> <p>3.1.7. Mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių statybos, rekonstravimo, remonto išlaidos (išskyrus skulptūras, aplinkos meno kūrinius);</p> <p>3.1.8. Reljefo atstatymo, formavimo išlaidos;</p> <p>3.1.9. Žemių rekultyvavimo darbų išlaidos;</p> <p>3.1.10. Želdinių inventorizavimo (kiekybinės ir kokybinės būklės įvertinimas) darbų išlaidos;</p> <p>3.1.11. Želdinių tvarkymo, apsaugos ir priežiūros išlaidos (naujų želdinių sodinimas, veisimas, šalinimas, sanitarinės būklės gerinimas, genėjimas ir medžių gyvybingumo palaikymas (tarp jų ir siekiant išsaugoti biologinę įvairovę želdiniuose), apsauginių tvorelių, tinklelių įrengimas);</p>
--	--	---

		<p>3.1.12. Invazinių rūšių naikinimo darbų išlaidos;</p> <p>3.1.13. Kraštovaizdžio formavimo kirtimų darbų išlaidos;</p> <p>3.1.14. Paviršinių vandens telkinių ir dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių tvarkymo darbų išlaidos (krante, pakrantėje arba prie kranto vandenyje augančių krūmų, medžių, makrofitų pjovimas ir (arba) šalinimas);</p> <p>3.1.15. Dirbtinių elementų, skirtų padėti rūšims įveikti kliūtis, įrengimo išlaidos;</p> <p>3.1.16. Darbų, mažinančių sausinamosios melioracijos poveikį, sudarančių sąlygas pelkėdarai, upelių ar jų ruožų, natūralių vandentakų atstatymui (renatūralizacijai), vykdymo išlaidos (taikoma tik šio Aprašo 11.3 papunktyje nurodytai veiklai);</p> <p>3.1.17. Inžinerinių geologinių tyrimų išlaidos;</p> <p>3.2. Netinkama finansuoti:</p> <p>3.2.1. Statybos leidimų ir su tuo susijusių dokumentų rengimo išlaidos;</p> <p>3.2.2. Pastatų statybos, rekonstravimo, remonto išlaidos;</p> <p>3.2.3. Pastatų, priklausančių kultūros paveldo objektams tvarkybos, išlaidos;</p> <p>3.2.4. Susisiekimo komunikacijos: valstybinės reikšmės keliai, vietinės reikšmės keliai, gatvės, geležinkeliai, oro uostų statiniai, vandens uostų statiniai, kiti transporto statiniai, dviračių takai (išskyrus pėsčiųjų takų įrengimas su asfalto, betono, trinkelėmis, plytelių danga);</p> <p>3.2.5. Inžineriniai tinklai: naftos tinklai, dujų tinklai, vandentiekio tinklai, šilumos tiekimo tinklai, nuotekų šalinimo tinklai, elektros tinklai, nuotolinio ryšio linijos;</p>
--	--	--

		<p>3.2.6. Hidrotechnikos statiniai, sporto paskirties inžineriniai statiniai, kitos paskirties statiniai (išskyrus krantosaugos statinius);</p> <p>3.2.7. Užteršto grunto, dugno nuosėdų šalinimo ar užteršto telkinio dugno ploto izoliavimo darbų išlaidos;</p> <p>3.2.8. Dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių įrengimo darbų išlaidos;</p> <p>3.2.9. Pastato (statinio) inventorizacijos ir teisinės registracijos išlaidos;</p> <p>3.2.10. Sąvartynų tvarkymo išlaidos.</p>
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	<p>4.1. Tinkama finansuoti:</p> <p>4.1.1. Mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių įsigijimo išlaidos (išskyrus pavėsines, meno kūrinius, skulptūras);</p> <p>4.1.2. Želdinių įsigijimo išlaidos (išskyrus nedaugiamečius žolinius augalus ir žolinius augalus vazonuose);</p> <p>4.1.3. Įrangos ir (ar) inventoriaus, skirto sutvarkytos teritorijos priežiūrai, įsigijimo išlaidos.</p> <p>4.2. Netinkama finansuoti:</p> <p>4.2.1. Projekto darbų įgyvendinimui reikalingos įrangos ir įrenginių įsigijimas;</p> <p>4.2.2. Biuro baldų pirkimo, nuomos ir lizingo (finansinės nuomos) išlaidos;</p> <p>4.2.3. Transporto priemonių pirkimo išlaidos;</p> <p>4.2.4. Kompiuterinės ir programinės įrangos pirkimo, nuomos ir lizingo (finansinės nuomos) išlaidos;</p> <p>4.2.5. Įrangos, įrenginių ir kito kilnojamojo materialiojo (ilgalaikio ir trumpalaikio), taip pat nematerialiojo turto nuomos ir lizingo išlaidos;</p>

		4.2.6. Buitinių atliekų konteinerių įsigijimo išlaidos.
5.	Projekto vykdymas	<p>5.1. Tinkama finansuoti:</p> <p>5.1.1. Projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio projektą vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos;</p> <p>5.1.2. Visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programos rengimo metu atliktų visuomenės nuomonės apklausų, kraštovaizdžio srities specialisto (-ų), diskusijų organizavimo, vedimo patirties turinčių specialistų konsultacijų išlaidos;</p> <p>5.1.3. Investicinių projektų rengimo išlaidos;</p> <p>5.1.4. Projekto veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių eksploataavimo išlaidos.</p> <p>5.2. Netinkama finansuoti:</p> <p>5.2.1. Projektinių pasiūlymų, paraiškų pildymo, viešųjų pirkimų dokumentų rengimo paslaugų pirkimo išlaidos;</p> <p>5.2.2. Projekto vykdytojui ar partneriui priklausančio ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos;</p> <p>5.2.3. Reprezentacinės išlaidos (maitinimo išlaidos seminarų, mokymų metu, „verslo pietūs“ ir kt.).</p>
6.	Informavimas apie projektą	6.1. Tinkamos finansuoti tik privalomos viešinimo priemonės pagal Projektų taisyklių 37 skirsnio nuostatas.
7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją projekto išlaidų normą:	<p>7.1. Tinkama finansuoti:</p> <p>7.1.1. Projekto administravimo paslaugų pirkimo išlaidos, kai visos projekto administravimo paslaugos perkamos iš tiekėjo, negali viršyti Projektų taisyklių 10 priedo 4 punkto 6 skiltyje nurodytų fiksuotųjų normų ir turi būti pagrįstos</p>

		išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentais; kitu atveju, kai už projekto administravimą atsakingas pats projekto vykdytojas ar partneris, t. y. nėra sudaroma administravimo paslaugų sutartis, taikoma fiksuotoji norma pagal Projektų taisyklių 10 priedo 4 punktą ir išlaidos gali būti apmokamos supaprastintų išlaidų būdu. Išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąją normą, turi atitikti Projektų taisyklių 35 skirsnį.
--	--	--

59. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu ir po projekto finansavimo pabaigos, yra taikomi reikalavimai, nustatyti Projekto taisyklių 36 skirsnyje.

60. Jei pareiškėjui ar partneriui priklauso tik dalis planuojamos tvarkyti teritorijos, tai pareiškėjui arba partneriui nepriklausančios teritorijos tvarkymo išlaidos yra netinkamos finansuoti. Pagal tą pačią proporciją nustatoma ir netinkamų išlaidų dalis, teritorijos tvarkymo projekto rengimui, tyrinėjimams ir kitoms išlaidoms, susijusiomis su teritorijos tvarkymu.

V SKYRIUS

PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

61. Savivaldybių vykdomosios institucijos per 3 mėnesius nuo Regiono plėtros tarybos sekretoriato kvietime teikti projektinius pasiūlymus nurodyto termino turi raštu pateikti Regiono plėtros tarybos sekretariatui projektinį pasiūlymą dėl Regiono projektų įgyvendinimo (toliau – projektinis pasiūlymas) pagal formą, nustatytą Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1V-893 „Dėl iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų regionų projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 1 priedą. Kartu su projektiniu pasiūlymu savivaldybių institucijos turi pateikti elektronines ir popierines šių priedų versijas:

61.1. įgyvendinant šio Aprašo 11.2–11.3. papunkčiuose nurodytas veiklas, investicijų projektą, parengtą pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, jei projektu siekiama investuoti į turtą arba infrastruktūrą, reikalingą viešosioms paslaugoms, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, teikti arba (ir) pavestoms valstybės funkcijoms vykdyti, ir projektui įgyvendinti suplanuotų investicijų į nurodytus investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM) ir išlaidas, kurios apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksuotuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000 (tris šimtus tūkstančius) eurų. Kartu pateikiamas į elektroninę laikmeną įrašytas investicijų projektas, taip pat jo priedai – sąnaudų ir naudos analizės ir (arba) sąnaudų efektyvumo analizės rezultatų lentelės elektroninėje formoje, kurioje esančią informaciją galima redaguoti ir kopijuoti. Sąnaudų ir naudos analizės ir (arba) sąnaudų efektyvumo analizės rezultatų lentelėse turi būti pateikiamas investicijų vertės prielaidų apskaičiavimas;

61.2. siekiant įgyvendinti šio Aprašo 11.2–11.3 papunktyje nurodytas veiklas ir rengiant investicinį projektą, minimaliai turi būti išnagrinėtos ir palygintos alternatyvos, numatytos Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikoje,

patvirtintoje 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto 2014 m. spalio 13 d. posėdžio protokolo Nr. 35 sprendimu (toliau – Kokybės metodika). Kokybės metodika skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt. Papildomos alternatyvos taip pat gali būti išnagrinėtos pareiškėjo iniciatyva. Alternatyvos, kurioms taikomi teisiniai, ekonominiai, socialiniai apribojimai, nenagrinėjamos:

61.2.1. vertinant projekto investavimo objekto tipą – naujų inžinerinių statinių statyba, minimaliai turi būti išnagrinėtos ir palygintos šios projekto įgyvendinimo alternatyvos:

61.2.1.1. naujų inžinerinių statinių statyba;

61.2.1.2. esamų inžinerinių statinių techninių savybių gerinimas;

61.2.1.3. inžinerinių statinių nuoma/panaudojimas;

61.2.1.4. trūkstumų paslaugų užtikrinimas perkant paslaugas rinkoje;

61.2.2. vertinant projekto investavimo objekto tipą – esamų inžinerinių statinių techninių savybių gerinimas – turi būti išnagrinėtos ir palygintos šios projekto įgyvendinimo alternatyvos:

61.2.2.1. inžinerinių statinių techninių savybių gerinimas;

61.2.2.2. esamų inžinerinių statinių keitimas;

61.2.2.3. trūkstumų paslaugų užtikrinimas perkant paslaugas rinkoje;

61.2.3. sąnaudų ir naudos analizės rezultatų lentelę, parengtą pagal formą, nustatytą Kokybės metodikos 4 priede „Sąnaudų ir naudos analizės rezultatai“;

61.3. įgyvendinant šio Aprašo 11.2–11.4 papunkčiuose nurodytas veiklas pateikiamas Nekilnojamojo turto registro išrašas, patvirtinantis tiesiogiai su projektu susijusio nekilnojamojo turto priklausomybę pareiškėjui nuosavybės teise arba valdymo patikėjimo ar panaudos teise, o, kai žemės sklypas nesuformuotas, Nacionalinės žemės tarnybos pritarimas planuojamai vykdyti veiklai;

61.4. įgyvendinant šio Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą, papildomai pateikia savivaldybės ar jos dalies bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos ar jos dalies kopiją, kurioje įvardinti siūlymai dėl bendrojo plano sprendinių, susijusių su kraštovaizdžiu ir (ar) gamtiniu karkasu, keitimo ar koregavimo būtinybės;

61.5. įgyvendinant šio Aprašo 11.2 papunktyje nurodytą veiklą, papildomai pateikia šiuos dokumentus:

61.5.1. vietovės planą, kuriame nurodomas kelio numeris, pažymimos planuojamos tvarkyti teritorijos ribos, nurodomas atstumas nuo Lietuvos valstybės sienos ir teritorijos nutolimas nuo kelio;

61.5.2. ištrauką iš savivaldybės ar jos dalies bendrojo plano grafinių sprendinių su pareiškėjo paaiškinimais, kaip numatoma vykdyti veiklą atitinka bendrojo plano sprendinius ir bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programą (priemonių plano priemones) (tekstas turi paaiškinti grafinius sprendinius ir remtis tekstiniais plano sprendiniais, tekstas ne ilgesnis nei vieno puslapio);

61.6. įgyvendinant šio Aprašo 11.3 papunktyje nurodytą veiklą, papildomai pateikia ištrauką iš savivaldybės ar jos dalies bendrojo ar specialiojo plano grafinių sprendinių, įrodančią, kad teritorija patenka į gamtinį karkasą, pareiškėjo paaiškinimus, kaip numatoma vykdyti veiklą atitinka bendrojo plano sprendinius ir bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programą (priemonių plano priemones) (tekstas turi paaiškinti grafinius sprendinius ir remtis tekstiniais plano sprendiniais, tekstas ne ilgesnis nei vieno puslapio) ir vieną iš šių dokumentų (informacija gali būti nurodoma viename brėžinyje):

61.6.1. jei planuojama tvarkyti teritorija patenka į gamtiniame karkase esančią pramonės ir sandėliavimo objektų teritoriją, pateikiama ištrauka iš teritorijų planavimo dokumento, patvirtinančio, kad teritoriją numatyta konvertuoti į bendro naudojimo, gyvenamąją ar rekreacinę teritoriją ir vietovės planą su pažymėtomis planuojamos tvarkyti teritorijos ribomis ir nurodytu jos plotu;

61.6.2. jei teritorija yra paviršinio vandens telkinio apsaugos zonoje ir (ar) apsaugos juostoje, kurioje yra pažeistos ar pakeistos hidrologinės ir (ar) morfologinės sąlygos, pateikiama ištrauka iš Lietuvos Respublikos upių ir tvenkinių klasifikatoriaus, patvirtinto Lietuvos Respublikos

aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 594 „Dėl Lietuvos Respublikos upių ir tvenkinių klasifikatoriaus patvirtinimo“, ar Lietuvos Respublikos ežerų klasifikatoriaus, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. 130 „Dėl Lietuvos Respublikos ežerų klasifikatoriaus patvirtinimo“ su nurodytu paviršinio vandens telkinio pavadinimu ir (ar) vietovės melioracijos sistemų planas ir (ar) topografinis vietovės planas, kuriame pažymimos tvarkomos teritorijos ribos, eroduojami šlaitai (nurodomas jų statusas), natūralios upės vagos vietos (-a), nurodomas planuojamos tvarkyti teritorijos plotas;

61.6.3. jei teritorija yra želdynų sistemoje, pateikiama tai įrodanti ištrauka iš teritorijų planavimo dokumento su pažymėtomis planuojamos tvarkyti teritorijos (teritorijų) ribomis, nurodomas teritorijos plotas arba, jei nėra galiojančio vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumento, pateikiamas vietovės topografinis planas, kuriama pažymima planuojama tvarkyti teritorija (želdynų sistemos dalis), nurodomas jos plotas;

61.6.4. jei teritorija yra savivaldybės įsteigtoje saugomoje teritorijoje, pateikiama savivaldybės tarybos patvirtinto draustino ribų plano (ar jo dalies), kuriame pažymima planuojama tvarkyti teritorija, nurodomas jos plotas, kopija;

61.7. įgyvendinant šio Aprašo 11.4 veiklą papildomai pateikia:

61.7.1. teismo sprendimą, dėl statinių ar įrenginių pripažinimo bešeimininkiais ir jų perdavimo savivaldybės nuosavybė kopija;

61.7.2. jeigu nenaudojamo gręžinio priklausiniai yra privataus, valstybinės žemės išnuomoto, patikėjimo ar panaudos teise perleisto sklypo ribose, pateikiamas raštiškas sklypo savininko/naudotojo sutikimas, kad jis neprieštarauja projekto veiklų įgyvendinimui jo valdomame sklype;

61.7.3. taip pat pateikia vieną iš šių dokumentų:

61.7.3.1. jei ketinamas likviduoti statinys yra avarinės būklės, pateikiamas statinio ekspertizės aktas su išvada, kad statinys avarinis;

61.7.3.2. jei ketinamas likviduoti bešeimininkis statinys ar gręžinys yra urbanizuotoje teritorijoje arba greta jos (iki 1 km atstumu), pateikiama ištrauka iš teritorijų planavimo dokumento su nurodytu urbanizuotos teritorijos pavadinimu ir pažymėta planuojamo likviduoti statinio ar įrenginio vieta;

61.7.3.3. jei ketinamas likviduoti bešeimininkis statinys ar gręžinys yra greta krašto ar rajoninio kelio (matymo zona iki 3 km), pateikiama tai įrodanti fotofiksacinė medžiaga ir ištrauka iš topografinio plano, kuriame nurodomas kelio numeris, pažymimas planuojamas likviduoti statinys ar gręžinys ir nurodoma koku atstumu jis nutolęs nuo kelio;

61.7.3.4. jei ketinamas likviduoti bešeimininkis statinys ar gręžinys yra matomas nuo viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros statinių, įrenginių, saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų (matymo zona iki 1 km), pridedama tai įrodanti fotofiksacinė medžiaga ir ištrauka iš topografinio plano, kuriame nurodoma koku atstumu bešeimininkis statinys ar gręžinys nutolęs nuo viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros statinių, įrenginių, saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų;

61.7.3.5. jei ketinamas likviduoti bešeimininkis statinys ar gręžinys yra paviršinio vandens telkinio apsaugos zonoje ar pakrantės apsaugos juostoje, pateikiama ištrauka iš patvirtinto teritorijų planavimo dokumento, kuriame yra pažymėta paviršinio vandens telkinio apsaugos zona ir (ar) pakrantės apsaugos juosta ir nurodoma statinio ar gręžinio vieta;

61.7.3.6. jei ketinamas likviduoti bešeimininkis statinys ar gręžinys yra saugomoje teritorijoje, pateikiama tai įrodanti kartografinė medžiaga;

61.8. įgyvendinant šio Aprašo 11.5 veiklą, papildomai pateikia:

61.8.1. išrašą iš Nacionalinės žemės tarnybos, kad planuojama rekultivuoti pažeista žemė (karjeras ar durpynas) priklauso laisvos valstybinės žemės fondui;

61.8.2. Lietuvos geologijos tarnybos išvadą, kad pasirinktoje tvarkyti pažeistoje žemėje nėra likusių žemės gelmių išteklių, ir vieną iš šių dokumentų:

61.8.2.1. jei ketinama rekultivuoti pažeista žemė yra saugomoje teritorijoje, pateikiama tai įrodanti kartografinė medžiaga;

61.8.2.2. jei ketinama rekultivuoti pažeista žemė yra urbanizuotoje teritorijoje arba greta jos (iki 3 km atstumu), pateikiama ištrauka iš teritorijų planavimo dokumento su nurodytu urbanizuotos teritorijos pavadinimu ir pažymėta planuojama sutvarkyti pažeista teritorija;

61.8.2.3. jei ketinama rekultivuoti pažeista žemė yra matoma nuo viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros statinių, saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų (matymo zona iki 1 km), pateikiama tai įrodanti fotofiksacinė medžiaga, nurodoma kokiu atstumu pažeista žemė nutolusi nuo viešosios turizmo ir poilsio infrastruktūros statinių, saugomų gamtos ar kultūros paveldo objektų;

61.8.2.4. jei pažeistos žemės (durpyno) rekultivavimu siekiama sudaryti sąlygas pelkinės ekosistemos atsikūrimui arba sudaryti sąlygas saugomų augalų ir gyvūnų rūšių išsaugojimui, pateikiamos mokslinių tyrimų instituto arba valstybinio universiteto ekspertinio vertinimo išvados, pagrindžiančios galimybę racionaliomis sąnaudomis toje vietoje atkurti pelkinę ekosistemą arba sudaryti sąlygas saugomų augalų ir gyvūnų rūšių įsikūrimui ir (ar) išsaugojimui;

61.9. patvirtinimą raštu, kad į projektą įtrauktos veiklos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš šio Aprašo 45 punkte nurodytų priemonių;

61.10. savivaldybės tarybos ir projekto partnerio (-ių) (jei taikoma) įsipareigojimą 5 metus po projekto užbaigimo nuosavomis lėšomis padengti sutvarkytos teritorijos priežiūros išlaidas (taikoma, jei projektas įgyvendina šio Aprašo 11.2–11.3 ir (ar) 11.5. papunkčiuose nurodytas veiklas).

62. Regiono plėtros taryba, Regiono plėtros sekretariatui įvertinus projektinius pasiūlymus, priims sprendimą dėl regionų projektų sąrašo sudarymo. Į regionų projektų sąrašą gali būti įtraukti tik Projektų taisyklių 49 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Projektai, įtraukti į regionų projektų sąrašą, įgis teisę teikti paraišką finansuoti projektą.

63. Siekdamas gauti finansavimą, pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios forma skelbiama ES struktūrinių fondų svetainės www.esinvesticijos.lt skiltyje „Finansavimas/Planuojami valstybės (regionų) projektai“ prie konkretaus planuojamo projekto „Susijusių dokumentų“.

64. Pareiškėjas per 14 dienų nuo kvietimo teikti paraiškas dėl regiono projekto įgyvendinimo gavimo dienos įgyvendinančiajai institucijai turi pateikti informaciją apie planuojamus, vykdomus ir baigtus pirkimus per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamų projektų Duomenų mainų svetainę (toliau – DMS) užpildydamas pirkimų planą (pagal SFMIS formą). Jeigu nėra įdiegtos DMS funkcinės galimybės, priedai ar informacija yra teikiami raštu.

65. Jei paraiškos gali būti teikiamos per DMS, pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistravęs tampa DMS naudotoju.

66. Paraiškų pateikimo paskutinė data nustatoma regionų projektų sąrašė, bet ne vėlesnė nei 6 mėnesiai nuo regionų projektų sąrašo patvirtinimo dienos, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt Pareiškėjui praleidus regionų projektų sąrašė nustatytą paraiškos pateikimo terminą, sprendimą dėl paraiškos priėmimo, atsižvelgdama į termino praleidimo priežastis, priima įgyvendinančioji institucija. Šį sprendimą įgyvendinančioji institucija suderina su Ministerija.

67. Jei laikinai nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės ir dėl to pareiškėjai negali pateikti paraiškos ar jos priedo (-ų) paskutinę paraiškų pateikimo termino dieną, įgyvendinančioji institucija paraiškų pateikimo terminą pratęsia 7 dienų laikotarpiui ir (arba) sudaro galimybę paraiškas ar jų priedus pateikti kitu būdu bei apie tai informuoja pareiškėjus raštu/per DMS.

68. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus (šio Aprašo 68.3–68.4 papunkčiuose nurodytų paraiškos priedų formos skelbiamos ES struktūrinių fondų svetainės www.esinvesticijos.lt skiltyje „Dokumentai“, ieškant dokumento tipo „paraiškų priedų formos“):

68.1. pareiškėjo ir partnerio (jei taikoma) įstaigos įstatų kopijas (jeigu jos nėra prieinamos viešai);

68.2. partnerio (-ių) deklaraciją (-as), jei projektą numatyta įgyvendinti kartu su partneriais (Partnerio deklaracijos forma integruota į pildomą paraiškos formą);

68.3. projekto biudžeto paskirstymą pagal pareiškėją ir partnerį (-ius), jei projektą numatyta įgyvendinti kartu su partneriais;

68.4. klausimyną apie pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokesčio tinkamumą finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų, jei pareiškėjas prašo PVM išlaidas pripažinti tinkamomis finansuoti, t. y. įtraukia šias išlaidas į projekto biudžetą;

68.5. projekto vadovo, projekto finansininko ir asmens, atsakingo už projekto veiklų priežiūrą, gyvenimo aprašymus, kuriuose būtų nurodytas darbuotojų išsilavinimas ir patirtis projektų valdyme ir pridėti tai įrodančių dokumentų kopijas;

68.6. įvykdytų pirkimų procedūrų dokumentus pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. T1-190 „Dėl Procedūrų vadovo patvirtinimo“ patvirtintą Projektų viešųjų pirkimų patikros tvarkos aprašą pareiškėjams ir projektų vykdytojams, skelbiamą įgyvendinančiosios institucijos svetainėje www.apva.lt. Šiame punkte nurodyti dokumentai įgyvendinanjai institucijai gali būti teikiami ir iki paraiškos pateikimo);

68.7. dokumentus, įrodančius pareiškėjo ir partnerio (jei taikoma) įsipareigojimą apmokėti numatytą projekto išlaidų dalį;

68.8. pareiškėjo ir (arba) partnerio įsipareigojimą (juridinio asmens valdymo organo, turinčio kompetenciją priimti atitinkamą sprendimą) padengti tinkamas ir netinkamas finansuoti, tačiau šiam projektui įgyvendinti būtinas išlaidas, ir tinkamas išlaidas, kurių nepadengia projekto finansavimas;

68.9. sutarčių (jungtinės veiklos, partnerystės ir pan.), kitų dokumentų, kuriais nustatomas projekto įnašų, rezultatų, teisių ir atsakomybės pasiskirstymas tarp partnerio ir pareiškėjo, kopijas (jei taikoma);

68.10. dokumentus, pagrindžiančius savivaldybės ar jos dalies bendrojo plano keitimo ar koregavimo būtinybę (taikoma projektams, numatantiems įgyvendinti šio Aprašo 11.1 papunkčio veiklą):

68.10.1. bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos ar jos dalies kopiją, kurioje įvardinti siūlymai dėl bendrojo plano sprendinių, susijusių su kraštovaizdžiu ir (ar) gamtiniu karkasu, keitimo ar koregavimo būtinybės;

68.10.2. savivaldybės vykdomosios institucijos patvirtintą planavimo darbų programą;

68.11. dokumentus, įrodančius, kad atliktos konsultavimosi su visuomene procedūros: savivaldybės teisės aktu parvirtintos visuomenės dalyvavimo kraštovaizdžio formavime programos kopiją (taikoma projektams, numatantiems įgyvendinti šio Aprašo 11.2 ir 11.3 papunkčio veiklą);

68.12. teismo sprendimo dėl statinių ar įrenginių pripažinimo bešeimininkiais ir jų perdavimo savivaldybės nuosavybėn kopijas (taikoma projektams, numatantiems įgyvendinti šio Aprašo 11.4 papunktyje nurodytą veiklą);

68.13. atsakingos institucijos atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo (jei taikoma) ar sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių (jei taikoma), taip pat už „Natura 2000“ teritorijų stebėseną atsakingos institucijos deklaraciją (jeigu taikoma);

68.14. jeigu įgyvendinant šio Aprašo 11.4 papunktyje nurodytą veiklą statinių ar gręžinių techninė dokumentacija (griovimo aprašas ar projektas) yra parengta, tuomet su paraiška turi būti pateikiamos parengtos techninės dokumentacijos (griovimo aprašų) kopijos;

68.15. projekto vykdytojo raštišką pasižadėjimą užtikrinti projektų investicijų tęstinumą 5 metus po projekto įgyvendinimo pabaigos (taikoma projektams, numatantiems įgyvendinti šio Aprašo 11.2–11.3 papunkčiuose nurodytas veiklas);

68.16. atitinkamai pagal planuojamas vykdyti veiklas kitus dokumentus, nurodytus šio Aprašo 61 punkte.

69. Visi šio Aprašo 68 punkte nurodyti priedai turi būti teikiami per DMS, išskyrus šio Aprašo 68.9, 68.10 papunkčiuose nurodytus priedus, kurie įgyvendinančiajai institucijai pateikiami popierine versija.

70. Paraiškos pateikimo data laikoma paskutinio pateikto priedo pateikimo data.

71. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus bus nurodyta įgyvendinančiosios institucijos siunčiamame pasiūlyme teikti paraiškas pagal regionų projektų sąrašą.

72. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal šio Aprašo priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

73. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėją pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą.

74. Paraiškos vertinamos ne ilgiau kaip 60 dienų nuo regiono projekto paraiškos gavimo dienos.

75. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (arba) administravimo vietoje, vertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos sprendimu. Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS.

76. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų šiame Apraše ir (arba) Projektų taisyklių 14-16 skirsniuose. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per DMS per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos.

77. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskūsti Projektų taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

78. Įgyvendinančiajai institucijai baigus paraiškų vertinimą, sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima Ministerija Projektų taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

79. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS pateikia šį sprendimą pareiškėjams.

80. Pagal šį Aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti bus sudaromos dvišalės sutartys tarp pareiškėjų ir įgyvendinančiosios institucijos.

81. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo, įgyvendinančioji institucija Projektų taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka pagal Projektų taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius sutarties, pasiūlymas pasirašyti sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti sutarties pasirašymo terminą.

82. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas:

82.1. kaip pasirašytas popierinis dokumentas arba

82.2. kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas saugiu elektroniniu parašu.

VI SKYRIUS

PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

83. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, šiame Apraše ir Projektų taisyklėse nustatytus reikalavimus.

84. Projekto vykdytojas turi apdrausti projekto įgyvendinimui skirtą ilgalaikį materialųjį turtą, kuris įsigytas ar sukurtas iš projektui skirtu finansavimo lėšų maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų. Turtas turi būti apdraustas Projekto įgyvendinimo laikotarpiui nuo tada, kai yra sukuriamas ar įsigijamas. Draudiminio įvykio atveju Projekto vykdytojas turi atkurti prarastą turtą, taip pat turi užtikrinti, kad tokio įsipareigojimo laikytųsi ir partneriai.

85. Projekto vykdytojas privalo teikti dokumentus, reikalingus viešųjų pirkimų priežiūrai atlikti, ir derinti juos, taip pat rengti išlaidų pagrindimo dokumentus, teikiamus su mokėjimo prašymais, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. T1-190 „Dėl Procedūrų vadovo patvirtinimo“ patvirtintu Projektų viešųjų pirkimų patikros tvarkos aprašu pareiškėjams ir projektų vykdytojams, skelbiamu įgyvendinančiosios institucijos svetainėje www.apva.lt. Visos projekto išlaidos turi būti patvirtintos apskaitos dokumentais ir turi būti užtikrinamas šių dokumentų atsekamumas.

86. Įgyvendinat šio Aprašo 11.1 papunktyje nurodytą veiklą, kraštovaizdžio ir (ar) gamtinio karkaso sprendinių koregavimas arba keitimas savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose yra parengtas tinkamai, kai yra gautos planavimo sąlygos iš Aplinkos apsaugos agentūros, sprendiniams pritarta teritorijų planavimo komisijos posėdžio protokolu, parengtas teritorijų planavimo dokumentas yra patvirtintas savivaldybės tarybos sprendimu.

87. Įgyvendinant šio Aprašo 11.2 ir 11.3 papunkčiuose nurodytas veiklas, kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės būklės gerinimo gamtinio karkaso teritorijoje projektas arba kraštovaizdžio formavimo pasienio teritorijose projektas laikomas parengtu tinkamai (jeigu toks rengiamas), jeigu yra suderintas su derinančiomis institucijomis (savivaldybe, Aplinkos apsaugos agentūra, valstybinių rezervatų, valstybinių parkų, biosferos rezervatų direkcijomis – jei teritorija yra valstybės įsteigtoje saugomoje teritorijoje arba ribojasi su ja, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos – jei teritorijoje yra kultūros paveldo objektų arba ribojasi su kultūros paveldo objekto teritorija, kultūriniu rezervatu, istoriniu nacionaliniu parku, kultūriniu draustiniu, Valstybinės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, kai vykdoma šio Aprašo 11.2 papunktyje nurodyta veikla). Želdynų kūrimo ir tvarkymo projektas laikomas parengtu tinkamai, jeigu yra suderintas su Aplinkos apsaugos agentūra, savivaldybe.

88. Įgyvendinant šio Aprašo 11.4. papunktyje nurodytą veiklą, bešeimininkio statinio griovimo veikla yra laikoma tinkama, kai yra gautas statybą leidžiantis dokumentas teisės aktų nustatyta tvarka.

89. Įgyvendinant šio Aprašo 11.5 papunktyje nurodytą veiklą pažeistos žemės tvarkymo (rekuityvavimo) projektas laikomas parengtu tinkamai, jeigu yra suderintas su Lietuvos geologijos tarnyba, Aplinkos apsaugos agentūra, valstybinių rezervatų, valstybinių parkų, biosferos rezervatų direkcijomis (jeigu tvarkoma pažeista žemė yra saugomoje teritorijoje) bei kitomis institucijomis, kurios pagal savo kompetenciją turi dalyvauti tokio projekto derinime (pvz., Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos, jei rekuityvuojamas plotas yra kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijose ar jų apsaugos zonose).

90. Papildomas finansavimas projektui gali būti skirtas vadovaujantis Projektų taisyklių 20 skirsnyje nustatyta tvarka, jei projektas atitinka šiuos papildomus reikalavimus:

90.1. projekto vykdytojas yra pasirašęs prekių, paslaugų ir (ar) darbų pirkimo sutartis arba yra baigta viešojo pirkimo vertinimo procedūra (pasirašyta vertinimo ataskaita);

90.2. projekto veiklų įgyvendinimas nepabaigtas.

VII SKYRIUS APRAŠO KEITIMO TVARKA

91. Aprašo keitimo tvarka yra nustatyta Projektų taisyklių 11 skirsnyje.

92. Jei šis Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, taikomi ir įgyvendinamiems projektams Projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais.
